נועם האור

נקודות אור בעבודת ה'
מתורת אור החיים הקדוש

גליון יז • וירא • תשפ"ז

שיעור אור החיים הקדוש וירא תשפ"ז

אתה הוא עטרת ראשי!

הירושה מאברהם אבינו - להיות מרכבה לשכינה

מדוע שינה הכתוב את הסדר?

נתאר לעצמנו שאנו קוראים מעשה, ונאמר בו: "הגיע אל יעקב - ראובן". אנו מבינים את הדברים, אך סדר המילים מעורר תשומת לב. בדרך כלל היינו אומרים: "הגיע ראובן אל יעקב". תחילה מציינים מי הגיע, ולאחר מכן אל מי הגיע.

האור החיים הקדוש עומד על סדר המילים בפתיחת פרשתנו.

בפרשת לך לך נאמר: **"וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם"** - תחילה נזכר שם ה', ולאחר מכן אברהם, שאליו נגלה. ואילו כאן נאמר: **"וַיֵּרָא אֵלָיו ה'"** - תחילה "אֵלָיו", ורק לאחר מכן שם ה'.

מה מבקשת התורה ללמדנו בשינוי הזה?

ועוד שואל האור החיים הקדוש: מה נאמר לאברהם בנבואה זו? התורה מספרת שהקב"ה נגלה אליו, אך אינה מזכירה מה דיבר אליו. לשם מה באה ההתגלות הזאת?

וזה לשון האור החיים הקדוש (בראשית י"ח, א', הפירוש הראשון):

"וַיֵּרָא אֵלָיו ה'. יֵשׁ לָדַעַת לָמָּה שִׁנָּה הַכָּתוּב לְהַקְדִּים הָרוֹאֶה קֹדֶם הַנִּרְאֶה שֶׁהִתְחִיל לְדַבֵּר בּוֹ, שֶׁהָיָה לוֹ לוֹמַר וַיֵּרָא ה' אֵלָיו, וּכְמוֹ כֵּן מָצִינוּ שֶׁדִּבֵּר בְּכָל הַמְּקוֹמוֹת הַקּוֹדְמוֹת: וַיֵּרָא ה' אֶל אַבְרָם וְגוֹמֵר לְזַרְעֲךָ וְגוֹמֵר (שם י"ב, ז'), **וַיֵּרָא ה' אֶל וְגוֹמֵר אֲנִי אֵל שַׁדָּי** (שם י"ז, א'):

עוֹד צָרִיךְ לָדַעַת מַה נֶּאֱמַר לְאַבְרָהָם בִּנְבוּאָה זוֹ. וְרַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה אָמְרוּ (ב"מ פ"ו ע"ב) **כִּי בָּא לְבַקֵּרוֹ מִכְּאֵב מִילָתוֹ, אֶלָּא שֶׁלֹּא הֻזְכַּר רֶמֶז לְדָבָר זֶה בַּכָּתוּב:**

וְנִרְאֶה כִּי כַּוָּנַת הַכָּתוּב הוּא שֶׁבָּא לְהוֹדִיעַ שֶׁהִשְׁרָה ה' שְׁכִינָתוֹ עָלָיו וְנַעֲשָׂה מֶרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה, וְתִמְצָא שֶׁאָמְרוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה (בראשית רבה, פרשה מ"ז) **שֶׁהָאָבוֹת מֶרְכָּבָה לַשְּׁכִינָה. וְהוּא אוֹמְרוֹ וַיֵּרָא אֵלָיו ה' שֶׁגִּלָּה ה' שְׁכִינָתוֹ אֵלָיו, וְלָזֶה הִקְדִּים תֵּבַת אֵלָיו לְהַזְכִּרַת ה' לוֹמַר שֶׁנִּתְגַּלְּתָה עָלָיו הַשְּׁכִינָה, מַה שֶּׁלֹּא נִשְׁמַע בְּאוֹמְרוֹ וַיֵּרָא ה' אֵלָיו, כִּי ה' יַפְסִיק בֵּין הַגִּלּוּי לַמִּתְגַּלֶּה בּוֹ וְהֶבֵן. וְלָזֶה תִּמְצָא שֶׁלֹּא נֶאֱמַר עוֹד וַיֵּרָא בְּכָל הַנְּבוּאוֹת הַנֶּאֱמָרוֹת לְאַבְרָהָם אַחֲרֵי זֹאת אֶלָּא וַיֹּאמֶר ה' כִּי מָצוּי הוּא לְפָנָיו עֵטָרָה לְרֹאשׁוֹ".**

אברהם אבינו נעשה מרכבה לשכינה

האור החיים הקדוש מגלה לנו מה אירע כאן: הקב"ה השרה את שכינתו על אברהם אבינו, והוא נעשה מרכבה לשכינה.

מה פירוש "מרכבה לשכינה"? כיצד יכול אדם להיעשות מרכבה לשכינה הקדושה?

מרכבה היא עגלה שהאדם נוסע בה. באמצעותה הוא מגיע למחוז חפצו. אין לה רצון משלה להיכן ללכת; היא נתונה לרצונו של המנהיג אותה.

ודאי שאין להקב"ה גוף, ואין הוא זקוק למרכבה שתישא אותו. זהו משל לאדם שכל כוחותיו מסורים לרצון ה', ועל ידו רצונו יתברך מתגלה ומתקיים בעולם.

בעל התניא הקדוש מבאר (ליקוטי אמרים, פרק כ"ג):

"וְזֶהוּ שֶׁאָמְרוּ רַבּוֹתֵינוּ זִכְרוֹנָם לִבְרָכָה: הָאָבוֹת הֵן הֵן הַמֶּרְכָּבָה, שֶׁכָּל אַבְרֵיהֶם כֻּלָּם הָיוּ קְדוֹשִׁים וּמְבֻדָּלִים מֵעִנְיְנֵי עוֹלָם הַזֶּה, וְלֹא נַעֲשׂוּ מֶרְכָּבָה רַק לָרָצוֹן הָעֶלְיוֹן לְבַדּוֹ כָּל יְמֵיהֶם".

כך חי אברהם אבינו. בידיו הכניס אורחים והאכיל רעבים. ברגליו רץ לדבר מצווה. בפיו לימד את הבריות להכיר את בוראן.

כל איבר וכל כוח היו מוכנים לעשות את רצון ה'. כשנזדמן לפניו מעשה חסד, ידיו היו מוכנות אליו; כשנקרתה לפניו הזדמנות לפרסם את שם ה', פיו היה מסור לכך.

אברהם אבינו הולך, מדבר ועושה - ועל ידו מתגלה כבוד ה' בעולם!

כל מציאותו מבטאת: ריבונו של עולם, שלך אני! כל כוחותיי, כל חיי, מסורים לרצונך ולכבודך!

לכן מקדימה התורה את המילה "אֵלָיו". היא מודיעה לנו על השינוי שנעשה באברהם אבינו: עליו נתגלתה השכינה.

קרבה שאין בה הפסק

עתה מוסיף האור החיים הקדוש:

"וְלָזֶה תִּמְצָא שֶׁלֹּא נֶאֱמַר עוֹד וַיֵּרָא בְּכָל הַנְּבוּאוֹת הַנֶּאֱמָרוֹת לְאַבְרָהָם אַחֲרֵי זֹאת אֶלָּא וַיֹּאמֶר ה'".

מכאן ואילך אין צורך לספר על "וַיֵּרָא" חדש אצל אברהם אבינו. נאמר "וַיֹּאמֶר ה'".

מדוע? **"כִּי מָצוּי הוּא לְפָנָיו עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ".**

הקב"ה מצוי לפניו תמיד. השכינה שורה עליו בקביעות, וכאשר בא אליו דיבור מאת ה', הוא בא מתוך הקרבה התמידית הזאת.

בעל התניא כותב על האבות הקדושים (פרק ל"ד):

"שֶׁכָּל יְמֵיהֶם לְעוֹלָם לֹא הִפְסִיקוּ אֲפִלּוּ שָׁעָה אַחַת מִלְּקַשֵּׁר דַּעְתָּם וְנִשְׁמָתָם לְרִבּוֹן הָעוֹלָמִים".

נתבונן מעט במילים: **"לֹא הִפְסִיקוּ".**

אדם העובד אצל חברו מסיים את עבודתו, ומכאן ואילך הוא פנוי לענייניו. אצל אברהם אבינו היו החיים כולם מסורים לה'. גם האכילה, גם השיחה עם אדם, גם המנוחה - הכול היה למענו יתברך.

אין שעה שאינה שייכת אליו. אין כוח הנשאר מחוץ לעבודתו.

אילו חיים! לחיות עם הקב"ה בכל רגע! דעתו ונשמתו קשורות בריבון העולמים, וכל מה שהוא עושה נובע מתוך המסירות הזאת.

הלב מתלהט כשמתקשרים למידת אהבתו של אברהם אבינו: להיות קרוב כל כך! לחיות במסירות כזאת! שהאדם כולו יהיה מקום להשראת השכינה!

עטרתי וכבודי

האור החיים הקדוש מוסיף שתי מילים: **"עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ".**

הכתר הוא כבודו ותפארתו של המלך. הוא מבטא את גדולתו ואת מלכותו.

מה הייתה עטרתו של אברהם אבינו? במה שמח? מה היה כבודו הגדול ביותר?

הקב"ה שורה עליי!

זכיתי להיות מרכבה לשכינתו. חיי מסורים לרצונו, ועל ידי מתגלה כבודו בעולם.

אדם שמח במה שזכה להשיג. יש השמח בנכסיו, יש במעמדו ויש בכבוד שנותנים לו. אברהם אבינו מצא את כבודו בעצם שייכותו לה'.

ריבונו של עולם, אני שייך לך. אתה שורה עליי. זו גדולתי, זו עטרתי!

מתוך דברי האור החיים הקדוש נוכל להתבונן מעט באהבה שבערה בלבו של אברהם אבינו להשי"ת: ריבונו של עולם, יש לי אותך! אני חי לפניך! מה עוד אבקש?

"עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ" - הקב"ה בעצמו הוא עטרת ראשו.

ברית עולם - גם עמנו

נשים לב לסדר הפרשיות: בסוף פרשת לך לך מסופר על מילתו של אברהם אבינו, ומיד לאחר מכן נפתחת פרשתנו בהתגלות הזאת: **"וַיֵּרָא אֵלָיו ה'".**

לאחר שנכנס אברהם אבינו בברית הקדושה, זכה להשראת השכינה המתוארת כאן.

ואת הברית הזאת כרת הקב"ה גם עם זרעו אחריו, כפי שנאמר (בראשית י"ז, ז):

"וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָּ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם לִהְיוֹת לְךָ לֵאלֹהִים וּלְזַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ".

ברית עמך ועם בניך אחריך. ברית לדורות. ברית עולם.

האם גם לנו יש חלק בקדושה הזאת, בהשראת השכינה הקשורה לברית?

האור החיים הקדוש עצמו פותח לנו את השער. בפירושו השני על הפסוק הוא כותב:

"עוֹד יִרְצֶה לוֹמַר כִּי אַחַר שֶׁמָּל אַבְרָהָם אָז נִגְלָה בְּבְשָׂרוֹ יוּ"ד רְשִׁימוּ קָדִישָׁא (תנחומא צו)**, וְהוּא אוֹמֵר וַיֵּרָא אֵלָיו ה', וְהוּא מַאֲמַר הַזֹּהַר** (חלק א', דף צ"ה) **וְזֶה לְשׁוֹנוֹ: וְכָל מַאן דְּשַׁרְיָא בֵּיהּ רְשִׁימָא קַדִישָׁא שַׁרְיָא בֵּיהּ שְׁכִינְתָּא".**

כל מי ששורה בו הרושם הקדוש, אות הברית - שורה בו השכינה.

נתבונן בלשון הזוהר: **"וְכָל מַאן" - כל מי!**

הזוהר מדבר על כל הנושא את אות הברית הקדוש. הרי לנו שיש גם בנו שייכות להשראת השכינה הזאת, כל אחד לפי מדרגתו.

אותה ברית שכרת הקב"ה עם אברהם אבינו נמשכת בזרעו אחריו. גם אנו נושאים את אות השייכות לבוראנו!

נשמה יהודית יקרה, כאן כבר מדובר גם בך. גם לך יש חלק בברית הקדושה, וגם בחייך יכולה להאיר קדושת השראת השכינה.

הירושה חיה בתוכנו

ספרי החסידות מלמדים אותנו למצוא בדברי התורה הקדושים את האור השייך לחיינו.

הדגל מחנה אפרים הקדוש, נכדו של מרן האלקי הבעל שם טוב הקדוש, כותב (פרשת לך לך, ד"ה ויאמר):

"כִּי הַתּוֹרָה הִיא נִצְחִית וְיֶשְׁנָהּ בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן".

התורה נצחית. כל פסוק, כל מילה וכל אות שבה מאירים לכל אחד מישראל, בכל עת ובכל זמן.

ובפרט בפרשיות אלו, העוסקות באבותינו הקדושים ובדרכי עבודתם.

וכבר אמרו בתנא דבי אליהו (אליהו רבה, פרק כ"ה): **"כָּל אֶחָד וְאֶחָד מִיִּשְׂרָאֵל חַיָּב לוֹמַר: מָתַי יַגִּיעוּ מַעֲשַׂי לְמַעֲשֵׂה אֲבוֹתַי אַבְרָהָם יִצְחָק וְיַעֲקֹב".**

ואכן, כשהדגל מחנה אפרים מדבר על אהבתו של אברהם אבינו לה', הוא מלמד שגם אנו יכולים לזכות לחלק בעבודה הזאת בשעת קריאת שמע:

"וְכֵן הוּא בְּכָל אָדָם וּבְכָל זְמַן, כְּשֶׁהוּא נִכְנָס בְּהֵיכַל אַהֲבָה בְּדִבֵּקוּת גָּדוֹל, וּמוֹסֵר נַפְשׁוֹ עַל קְדֻשַּׁת שְׁמוֹ יִתְבָּרַךְ" (שם).

גם יהודי בדורנו יכול להיכנס להיכל האהבה! להתמלא באהבת ה' ולמסור אליו את נפשו בשעת קריאת שמע!

אנו בניו של אברהם אבינו. הוא הותיר לנו ירושה חיה, קשר עם הקב"ה הנטוע בעומק נשמתנו.

בעל התניא מכנה זאת (פרק י"ח):

"אַהֲבָה מְסֻתֶּרֶת שֶׁבִּלֵּב כְּלָלוּת יִשְׂרָאֵל, שֶׁהִיא יְרֻשָּׁה לָנוּ מֵאֲבוֹתֵינוּ".

אדם עשוי לחשוב שהלשונות המופלגות הללו רחוקות ממנו. הרי הוא מכיר את טרדותיו, את חולשותיו ואת פיזור מחשבתו. כיצד ימצא בעצמו אהבה כזאת?

אבל הירושה הקדושה קיימת בו גם כשהיא מסותרת. בעומק נשמתו טמונה אהבה לה', והיא יכולה להתעורר ולהאיר את לבו.

יש תקווה ללב שלי! גם הוא יכול להכיר מעט יותר את בוראו, להשתוקק אליו ולשמוח בקרבתו.

היד שלך - מרכבה לרצון ה'

בעל התניא מקרב את הדברים אל ידינו ורגלינו ממש (פרק כ"ג):

"וְעַל כֵּן גַּם אִבְרֵי גּוּף הָאָדָם הַמְקַיְּמִים הַמִּצְוָה, שֶׁכֹּחַ וּבְחִינַת הַמַּעֲשֶׂה שֶׁל נֶפֶשׁ הָאֱלֹהִית מְלֻבָּשׁ בָּהֶם בִּשְׁעַת מַעֲשֶׂה וְקִיּוּם הַמִּצְוָה, הֵם נַעֲשׂוּ מֶרְכָּבָה מַמָּשׁ לָרָצוֹן הָעֶלְיוֹן.

כְּגוֹן הַיָּד הַמְחַלֶּקֶת צְדָקָה לָעֲנִיִּים אוֹ עוֹשָׂה מִצְוָה אַחֶרֶת, וְרַגְלַיִם הַמְהַלְּכוֹת לִדְבַר מִצְוָה, וְכֵן הַפֶּה וְלָשׁוֹן שֶׁמְּדַבְּרִים דִּבְרֵי תוֹרָה, וְהַמֹּחַ שֶׁמְּהַרְהֵר בְּדִבְרֵי תוֹרָה וְיִרְאַת שָׁמַיִם וּבְגִדְלַת ה' בָּרוּךְ הוּא".

נקשיב למילים: **"מֶרְכָּבָה מַמָּשׁ"!**

היד שאתה נותן בה צדקה נעשית מרכבה לרצון העליון. הרגליים ההולכות לדבר מצווה נעשות מרכבה. המוח המהרהר בגדולת ה' נעשה מרכבה.

נתבונן לרגע ביד שלנו. במשך היום היא עוסקת בדברים רבים: עובדת, נושאת ומסדרת. והנה היא נוטלת מטבע ונותנת לעני.

מה נעשה בה באותה שעה? **היד הזאת נעשית מרכבה לרצונו של הקב"ה!**

היד שלי, העשויה בשר ודם, זוכה לשרת את הרצון העליון! בורא כל העולמות נתן לי את הזכות לעשות את מצוותו, לקיים בידיי את רצונו הקדוש!

כמה פעמים נתתי צדקה וכמעט לא נתתי את לבי למה שזכיתי בו. הושטתי מטבע והמשכתי בדרכי - והנה בעל התניא מגלה לי איזו קדושה שרתה במעשה הזה!

היד שלך! המצווה שלך!

כמה יקרה מצווה! איזו אהבה אוהב אותנו הקב"ה, שזיכה אותנו להיות קרובים אליו כל כך! הוא נתן לנו ידיים ורגליים וכוחות חיים, ובאותם כוחות עצמם אנו זוכים להיות מרכבה לרצונו!

ריבונו של עולם, כמה טוב נתת לי! כמה קדושה הנחת בתוך חיי!

הנפש עצמה מתייחדת עמו

ועתה נלמד את המשך דבריו הקדושים, היוקדים אש, של בעל התניא נבג"מ - לבת אש הניתכת מקולמוסו, אש שחורה על גבי אש לבנה, **"שַׁלְהֶבְתְיָה"**, אשר **"מַיִם רַבִּים לֹא יוּכְלוּ לְכַבּוֹת אֶת הָאַהֲבָה"** (שיר השירים ח', ו'–ז').

בדבריו הוא מגלה לנו קרבה עמוקה עוד יותר: בשעה שיהודי לומד תורה, המחשבה, הדיבור והנפש עצמה מתייחדים ברצון העליון:

"אַךְ הַמַּחֲשָׁבָה וְהַהִרְהוּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה שֶׁבַּמֹּחַ, וְכֹחַ הַדִּבּוּר בְּדִבְרֵי תוֹרָה שֶׁבַּפֶּה, שֶׁהֵם לְבוּשִׁים הַפְּנִימִים שֶׁל נֶפֶשׁ הָאֱלֹהִית, וְכָל שֶׁכֵּן נֶפֶשׁ הָאֱלֹהִית עַצְמָהּ הַמִּלְבֶּשֶׁת בָּהֶם, כֻּלָּם מְיֻחָדִים מַמָּשׁ בְּיִחוּד גָּמוּר בָּרָצוֹן הָעֶלְיוֹן, וְלֹא מֻרְכָּבָה לְבַד, כִּי רָצוֹן הָעֶלְיוֹן הוּא הוּא הַדָּבָר הַלָּכָה עַצְמָהּ שֶׁמְּהַרְהֵר וּמְדַבֵּר בָּהּ" (שם).

מה נוסף בלימוד התורה?

היד הנותנת צדקה מקיימת את רצון ה'. בלימוד התורה, חכמתו ורצונו יתברך נכנסים אל תוך הבנתו של האדם ונעשים תוכן מחשבתו ממש.

יהודי יושב לפני הגמרא. הוא מעיין בדברים ואינו מבין. חוזר עליהם, מתייגע, מבקש לעמוד על כוונתם - ולפתע מאיר לו הפשט.

עכשיו אני מבין!

נעצור ברגע היקר הזה. **מה הבנתי? איזו חכמה השגתי בשכלי?**

את חכמתו של הקב"ה, כפי שנתלבשה בדברי התורה!

הפירוש שהבנתי, ההלכה שהתבררה לי, הסברה שנתיישבה בדעתי - הם דבר מחכמתו ורצונו יתברך. וכעת החכמה הקדושה הזאת נמצאת בתוך שכלי! מחשבתי חושבת בה, משיגה אותה, מתמלאת ממנה!

הקב"ה נתן לנו את תורתו באופן ששכלנו יכול להבינה. הוא זיכה אדם בשר ודם להשיג מחכמתו הקדושה ולהתאחד עמה בהבנתו!

וכפי שמרחיב בעל התניא בביאור הייחוד הנפלא שבין שכל האדם לבין התורה שהוא מבין ומשיג (פרק ה').

וזה לשונו הקדוש: **"הֲרֵי כְּשֶׁאָדָם יוֹדֵעַ וּמַשִּׂיג בְּשִׂכְלוֹ פְּסָק זֶה, כַּהֲלָכָה הָעֲרוּכָה בְּמִשְׁנָה אוֹ גְּמָרָא אוֹ פּוֹסְקִים, הֲרֵי זֶה מַשִּׂיג וְתוֹפֵס וּמַקִּיף בְּשִׂכְלוֹ רְצוֹנוֹ וְחָכְמָתוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא, דְּלֵית מַחֲשָׁבָה תְּפִיסָא בֵּיהּ וְלֹא בִּרְצוֹנוֹ וְחָכְמָתוֹ, כִּי אִם בְּהִתְלַבְּשׁוּתָם בָּהֲלָכוֹת הָעֲרוּכוֹת לְפָנֵינוּ. וְגַם שִׂכְלוֹ מְלֻבָּשׁ בָּהֶם.**

וְהוּא יִחוּד נִפְלָא שֶׁאֵין יִחוּד כָּמוֹהוּ וְלֹא כְּעֶרְכּוֹ נִמְצָא כְּלָל בְּנַשְׁמִיּוּת, לִהְיוֹת לְאֲחָדִים וּמְיוּחָדִים מַמָּשׁ מִכָּל צַד וּפְנָה".

"מִכָּל צַד וּפְנָה"! האדם משיג את חכמת התורה בשכלו, ובאותה שעה שכלו מלובש ונתון בתוך החכמה הקדושה שהוא לומד. חכמתו יתברך נתפסת בשכלו, ושכלו שקוע בה - ייחוד נפלא שאין כדוגמתו בגשמיות!

ריבונו של עולם, איזו מתנה נתת לנו! עד היכן קירבת אותנו אליך בתורתך!

עתה מאירות שבעתיים המילים שבפרק כ"ג: **"וְלֹא מָרְכָּבָה לְבַד"!**

המחשבה, הדיבור והנפש עצמה המלובשת בהם - **"כֻּלָּם מְיֻחָדִים מַמָּשׁ בְּיִחוּד גָּמוּר בָּרָצוֹן הָעֶלְיוֹן"!**

כמה אהבה יש במתנה הזאת! כמה קרבה! הקב"ה מסר לנו את תורתו, ופתח לפנינו דרך להיות דבוקים בו בעומק מחשבתנו ונשמתנו!

ובעל התניא מוסיף:

"הֲרֵי גַּם הַנֶּפֶשׁ וּלְבוּשֶׁיהָ אֵלּוּ מְיֻחָדִים מַמָּשׁ בְּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּאוֹתָהּ שָׁעָה בְּתַכְלִית הַיִּחוּד, כְּיִחוּד דִּבּוּרוֹ וּמַחֲשַׁבְתּוֹ שֶׁל הַקָּדוֹשׁ בָּרוּךְ הוּא בְּמַהוּתוֹ וְעַצְמוּתוֹ כַּנִּזְכָּר לְעֵיל" (פרק כ"ג).

כיצד לא יתחיל הלב לבעור כשקוראים דברים כאלה?

נשמתי יכולה לזכות לייחוד כזה! אני יושב כאן, ליד השולחן, עוסק בתורתו - ונפשי מתייחדת בו יתברך!

"מְיֻחָדִים מַמָּשׁ בְּאֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא"!

הלב מתלהט ומשתוקק. ריבונו של עולם, איזו קרבה נתת לי! תורתך במחשבתי, דבריך בפי, ונשמתי דבוקה ברצונך! כמה יקר להיות יהודי, כמה יקר לפתוח את ספרך וללמוד את תורתך!

הנשמה מבקשת להיאחז במילים הקדושות. ללמוד עוד פסוק, להבין עוד הלכה, לשהות עוד מעט בחכמתו של אביה שבשמים.

אבא, את תורתך אני לומד! בחכמתך אני מתבונן! אליך אני משתוקק!

ועוד מוסיף בעל התניא:

"וְלֹא עוֹד, אֶלָּא שֶׁיִּחוּדָם הוּא בְּיֶתֶר שְׁאֵת וְיֶתֶר עֹז מִיִּחוּד אוֹר אֵין סוֹף בָּרוּךְ הוּא בְּעוֹלָמוֹת עֶלְיוֹנִים, מֵאַחַר שֶׁרָצוֹן הָעֶלְיוֹן הוּא בְּגִלּוּי מַמָּשׁ בַּנֶּפֶשׁ וּלְבוּשֶׁיהָ הָעוֹסְקִים בַּתּוֹרָה" (שם).

נקרא שוב: **ביתר שאת וביתר עוז מייחוד אור אין סוף ברוך הוא בעולמות העליונים!**

עלינו להאמין בדברים הקדושים הללו כפשוטם. אף שאין אנו משיגים את מלוא עומקם, זו האמת על לימוד התורה שלנו, על הקרבה שהקב"ה מזכה אותנו בה בשעה שאנו עוסקים בתורתו!

יהודי יקר, הבט בספר הפתוח לפניך. כמה אוצרות של קרבת אלקים טמונים במילים האלה! כמה יקרה כל הבנה שזכית לה, כל יגיעה שהשקעת כדי להבין את רצונו!

לעיתים האדם מסיים את לימודו ומצטער: מעט הספקתי היום. עוד לא נתבררו לי כל הדברים. ועדיין, בתוך עמלו ובכל מה שזכה להבין, ניתנה לו קרבה מופלאה לבוראו.

ראוי שיכיר גם בה. שייתן ללבו לשמוח בזכות הזאת.

ריבונו של עולם, כמה אני מודה לך על תורתך! פתח את לבי להכיר באורה. תן בי חשק להבין את דבריך, לטעום את מתיקותם ולהידבק בך.

אותו ספר, אותו שולחן - ונשמה הבוערת באהבה לנותן התורה!

גם בתוך חיי המעשה

ומתוך הקרבה הזאת נבקש להבין כיצד יכול אורה של עבודת ה' להאיר גם את יתר שעות היום.

אצל האבות הקדושים הייתה הדבקות גלויה ותמידית. לנו עוד יש הרבה למה להשתוקק ולייחל: **"מָתַי יַגִּיעוּ מַעֲשַׂי לְמַעֲשֵׂה אֲבוֹתָי".**

אולם הירושה הקדושה אמת היא ונצחית, והקשר המתגלה בכל מצווה אמת. גם יתר שעות היום יכולות להיכלל בעבודת ה'.

בעל התניא כותב (פרק ל"ד):

"וְגַם שְׂאָר הַיּוֹם כֻּלּוֹ שֶׁעוֹסֵק בְּמַשָּׂא וּמַתָּן יִהְיֶה מָכוֹן לְשִׁבְתּוֹ יִתְבָּרֵךְ בִּנְתִינַת הַצְּדָקָה שֶׁיִּתֵּן מִיגִיעוֹ".

אדם עובד ועמל לפרנסתו, ומיגיע כפיו נותן צדקה. על ידי כך גם יום עבודתו נעשה מכון לשבתו יתברך.

כמה אור יש בידיעה הזאת לאדם העמל לפרנסתו! שעותיו אינן מנותקות בהכרח מעבודת בוראו. מן הכוח שהוא משקיע ומן הממון שהוא מרוויח נעשות מצוות.

בכוח האכילה הוא לומד ומתפלל; מפרנסתו הוא מסייע לאחרים; בביתו הוא בונה חיים של תורה.

הקב"ה נתן לנו חיים שאפשר לעובדו בהם. גם בתוך הטרדות והעמל יש מקום לקדושה ולקרבת ה'.

הוא עטרתנו - והוא מתפאר בנו

כעת מאירות המילים **"עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ"** באור נוסף.

מהו כבודי? יהודי אני. אני שייך לקב"ה. הוא נתן לי את תורתו ואת מצוותיו, וזיכה אותי להיות קרוב אליו.

בתפילין של ראש מתגלה הקשר הזה לעיני כול. הגמרא מביאה את הפסוק (דברים כ"ח, י"): **"וְרָאוּ כָל עַמֵּי הָאָרֶץ כִּי שֵׁם ה' נִקְרָא עָלֶיךָ וְיָרְאוּ מִמֶּךָּ".**

ודורשת עליו (ברכות ו' ע"א): **"רַבִּי אֱלִיעֶזֶר הַגָּדוֹל אוֹמֵר: אֵלּוּ תְּפִלִּין שֶׁבָּרֹאשׁ".**

שם ה' הנקרא על יהודי הוא עטרתו, תפארתו ועוזו.

ובאותה סוגיה שואלת הגמרא על התפילין של הקב"ה:

"הֲנֵי תְּפִלִּין דְּמָרֵי עָלְמָא מַה כְּתִיב בְּהוּ? ... וּמִי כְּעַמְּךָ יִשְׂרָאֵל גּוֹי אֶחָד בָּאָרֶץ".

מה כתוב בתפילין של ריבון העולם? שבחם של ישראל!

אנו מתפארים בו, והוא כביכול מתפאר בנו.

איזו אהבה! הבורא הגדול בחר בנו להיות לו לעם, והוא כותב כביכול בתפיליו את שבחם של בני ישראל!

השבח הזה כולל את כלל ישראל כולו. לכל נשמה יהודית חלק בעם הקדוש: למניחי התפילין בכל יום, וגם לאלו המברכות **"שֶׁעָשַׂנִי כִּרְצוֹנוֹ".**

כמה יקר להיות חלק מן העם שהקב"ה מתפאר בו!

כולנו עומדים בברית

וגם אנו הוכנסנו בבריתו של אברהם אבינו!

כשהכניס אותי אבי לברית, הוא בירך:

"אֲשֶׁר קִדְּשָׁנוּ בְּמִצְוֹתָיו וְצִוָּנוּ לְהַכְנִיסוֹ בִּבְרִיתוֹ שֶׁל אַבְרָהָם אָבִינוּ" (נוסח ברכת אבי הבן; שבת קל"ז ע"ב).

כמה שנים חלפו מאז. האדם גדל, עמל והתמודד, ואות הברית נותר חקוק בבשרו. הוא נושא עמו את הברית הקדושה עם בוראו.

והברית עם ה' כוללת את כל נשמות ישראל. הקב"ה אמר לאברהם אבינו (בראשית י"ז, ז'):

"וַהֲקִמֹתִי אֶת בְּרִיתִי בֵּינִי וּבֵינֶךָ וּבֵין זַרְעֲךָ אַחֲרֶיךָ לְדֹרֹתָם לִבְרִית עוֹלָם".

כל זרעו שייך לברית הקדושה. ואף בסוגיית מילה אומרת הגמרא (עבודה זרה כ"ז ע"א, בדעת רבי יוחנן):

"דְּאִשָּׁה כְּמַאן דְּמָהִילָא דָּמְיָא".

וכן בברית שכרת משה רבנו עם ישראל נכללו כולם, כפי שנאמר (דברים כ"ט, ט'–י"א):

"אַתֶּם נִצָּבִים הַיּוֹם כֻּלְּכֶם לִפְנֵי ה' אֱלֹהֵיכֶם... טַפְּכֶם נְשֵׁיכֶם... לְעָבְרְךָ בִּבְרִית ה' אֱלֹהֶיךָ".

נשמה יהודית קדושה ויקרה! יש לך חלק בברית. יש לך חלק בירושתו הקדושה של אברהם אבינו.

כמה שמחה יכולה הידיעה הזאת לעורר בלב: ריבונו של עולם, שלך אני!

עכשיו, ברגע הזה

נשהה לרגע במחשבה הקדושה הזאת:

"כִּי מָצוּי הוּא לְפָנָיו עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ".

הקב"ה הוא עטרת ראשי.

אחרי כל הדברים שלמדנו, נבקש לתת להם להיכנס אל הלב. להאמין בהם, להתבונן בהם, להניח לנשמה להכיר מעט את האוצר שניתן לה.

הלא גם אני מבניו של אברהם אבינו! גם בקרבי נטועה ירושתו הקדושה. אותה אהבה שבערה בלבו והאירה את כל חייו הותירה את רישומה בנשמות בניו. גם בי יש אהבה מסותרת, גם נשמתי משתוקקת אל בוראה!

כמה טרדות מכסות לעיתים על האהבה הזאת. כמה הרגלים, כמה עייפות ופיזור הדעת. והנה דברי הצדיקים מגיעים אליי ומעוררים אותי: דע מה טמון בך! דע למי אתה שייך! איזו קרבה מזומנת לך בתורה ובמצוות!

היד שלי יכולה להיעשות מרכבה לרצון העליון. רגליי יכולות ללכת בשליחותו. פי יכול לדבר את דברי תורתו, ומחשבתי יכולה להשיג מחכמתו הקדושה. נפשי עצמה יכולה להתייחד בו יתברך!

ריבונו של עולם, עד היכן מגיעה אהבתך אליי! כמה קדושה הנחת בחיי, וכמה מעט אני מכיר בה!

אינני משיג את מלוא עומק הדברים, אך אני מאמין לדברי הצדיקים. אני מאמין שזוהי האמת גם על התורה שלי, גם על המצוות שלי. ואף בשעה הזאת, כשאני מתבונן בדבריהם ומבקש להתקרב אליך, לבי יכול להתעורר באהבתך.

ניתן לנשמה רגע להשתוקק. ניתן ללב לפנות אל אביו שבשמים.

ריבונו של עולם, אבי, מלכי ואלקי! אני מודה לך על שאני שייך לך!

אני מודה לך על נשמתי היהודית, על הברית הקדושה שכרת עמנו, על הירושה שהנחלת לנו מאבותינו הקדושים. אני מודה לך על תורתך, על מצוותיך, על הזכות הנפלאה להיות מרכבה לרצונך!

באותן ידיים שנתת לי אני זוכה לעשות את מצוותיך. באותו שכל שחוננת אותי בו אני זוכה להבין את תורתך. אתה נותן לי חיים וכוחות, ומזכה אותי להקדיש אותם לך!

כמה פעמים נתתי צדקה והמשכתי בדרכי, ולא עצרתי להכיר במה שזכיתי: ידי נעשתה מרכבה לרצונך! כמה פעמים הבנתי דבר תורה ושמחתי בהבנה, ולא התבוננתי דיי בקרבה שנתת לי בתוכה: חכמתך הקדושה נתלבשה בשכלי, ונפשי נתייחדה ברצונך!

אבא רחמן, פתח את עיניי לטובה הזאת! פתח את לבי, שיכיר וישמח, שיתלהב וישתוקק אליך!

עורר בי את מידת האהבה שהנחיל לנו אברהם אבינו. זכני להתקשר באהבתו הקדושה, להכיר את הירושה החיה בקרבי ולתת לה להאיר את נפשי.

אותו אברהם אבינו שמסר לך את כל כוחותיו, שכל חייו היו לכבודך - הוא אבינו! ואני מבניו! אנא, עורר בי ניצוץ מאותה אהבה, מעט מאותה מסירות, מעט מאותה שמחה של חיים לפניך!

זכני לשמוח בכך שאני שלך. למצוא את כבודי בעבודתך, את תפארתי בשייכותי אליך, את חיות נפשי בתורתך ובמצוותיך.

כשתזדמן לפניי מצווה, תבער בי השמחה: זכיתי לעשות את רצונך! כשאפתח את תורתך, תתעורר בי התשוקה להבין את דבריך ולהידבק בך. וכשאעמוד לפניך בתפילה, ייפתח לבי לדבר אליך כבן אל אביו.

ריבונו של עולם, אני מבקש להיות כלי לרצונך. שהידיים שלי ירבו חסד, שהפה שלי יאמר דברים הרצויים לפניך, ושמחשבתי תהיה מאירה באור תורתך.

זכני שגם בתוך עסקיי וטרדותיי יהיו חיי מכוונים לעבודתך. שכל כוח שנתת בי ימצא את מקומו בכבודך, ושעל ידי יתגלה בעולם עוד מעט מחסדך ומטובך.

קבל את תורתי ואת מצוותיי. קבל גם את הגעגועים האלה, את הרצון להתקרב, את הלב המבקש אותך.

הרי לפניך נשמה מבניו של אברהם אבינו, המשתוקקת לשוב ולהרגיש את אהבתה אליך. קרב אותי, אבא. האר את לבי. תן לי לטעום ממתיקות קרבתך!

לימדת אותנו על ידי האור החיים הקדוש כיצד נעשה אבינו אברהם מרכבה לשכינתך, וכיצד היית לו עטרה לראשו: **"כִּי מָצוּי הוּא לְפָנָיו עֲטָרָה לְרֹאשׁוֹ".** אבא, גם אני מבניו! זכני לאחוז בירושתו, למסור לך את כוחותיי ולהיות מרכבה לרצונך. וככל שאזכה להתקרב אליך, יכיר לבי שזו עטרתי וזה כבודי - שאני שלך, ושאתה שוכן עמי!

אתה הוא שמחתי. אתה הוא כבודי. אתה הוא כל תפארתי.

שלך אני, ריבונו של עולם - ואתה הוא עטרת ראשי!

לכל ענייני הגליון
דוד איגל
054-8498791
dudle148@gmail.com